

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 1 lună . 2 "
 Nrul de Duminică
 pe un an 4 Cor. — Pen-
 tru România și America
 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se îna-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Reforma agrară în România.

(*) Guvernul român și-a publicat proiectele sale de legi, menite a schimba raporturile agrare din țară. Nu sunt complete aceste proiecte, nici definitive, dar principiile conducătoare ale reformei agrare reies în mod lămurit. Opozițiunea și-a întocmit alte proiecte deosebite. În privința acestora orientarea este mai anevoioasă, fiindcă diferitele grupări ale opozițiunii nu par a fi unite, și atmosfera din București e încărcată de știri necontrolabile despre desbinări, împăcări, diviziuni și fuziuni a conducătorilor și partizanilor lor. Comisiunea parlamentară, instituită astă-primăvară de Corpurile Legiuitoare, ar fi avut misiunea să împace prin discuțiuni intime și pe temeiul patriotismului toate disensiunile mai de samă nu numai între partidul guvernamental și opozițiune, ci și între toate »bisericețele«, cari se ridică necontentit și în diferite forme în mijlocul fiecărui din cele două partide. Comisiunea parlamentară însă nu și-a putut împlini cu desăvârșire scopul.

Membrii opozițiunii — afară de dl C. Dissescu — au absentat dela ședințele ei și au zădărnicit astfel misiunea principală a acestei instituțiuni.

Imbucurător este a vedea cum în mijlocul acestor frământări se formează un grup de bărbați tot mai numărôs, care pare hotărât pentru a lupta din toate puterile pentru biruința unei cauze bune și drepte.

La prima întrunire a majorităților, dl Sturdza s'a dovedit un șef de partid ener-

gic, hotărât a realiza marile reforme; dsa a făcut apel la unire și solidaritate între membrii partidului și chipul cum partidul a primit cuvintele dlui prim-ministru e o garanție că în sînul majorităților nu se vor ivi greutăți.

Actualul ministru de interne dl Ionel Brătianu, care are sarcina cea mai grea și este chemat să conducă pe luptători la biruință dispune de priceperea, energia și dibăcia necesară pentru a se descărca de această sarcină.

Voind a ne da samă de *fondul* reformei, credem că reformele agrare vor trebui să fie urmate și de un proiect de reforme propus de dl ministru al cultelor și al instrucțiunii publice. Este adică necesar a schimba, în același timp, și pozițiunea actuală a preotului și a învățătorului dela sate. Se știe în deobște că în România preotul și învățătorul nu a devenit în sat, ceea ce ar trebui să fie, nemijlocitul conducător al sătenilor. Tot așa să rămână și în viitor? Sătenii tot turmă fără păstor să fie, și să devină și de aici încolo prada oricărui agent ispititor?

Monopolizarea cârciumelor, — proiectul guvernului care reprezintă mai ales partea *morală* a reformei — va feri pe satean fără îndoială de multe rele. Inșă scopul ce se urmărește prin aceasta măsură, va fi numai atunci atins, când sateanul va ajunge prin puterea sa morală proprie sau prin obiceiurile stabilite de societatea, în care se află, ca să se ferească de cârciumă.

Prin ce anume ar putea crește puterea

morală a sateanului, lipsit de orice conducător? Cum s'ar stabili în sat obiceiuri bune și cum s'ar forma peste tot o societate ordonată, dacă nici preotul, nici învățătorul nu stau în fruntea societății, ci sunt considerați de săteni ca nește simpli slujbași plătiți, cari sunt obligați a merge unul la biserică, celalalt la școală? Noi credem că guvernul va fi îndemnat mai curând sau mai târziu a da atențiune și părții morale a reformei, fără care orice progres la sate este cu neputință.

Partea *materială* a reformei își află soluțiunea prin măsuri, cari tind a da sateanului ca mic cultivator de pământ și ca muncitor agricol ceva mai multă libertate de acțiune ca până aci, a-l apăra în marginile posibilității de urmările dependenței sale de proprietatea mare, a-l ajuta pe diferite căi la emanciparea sa deseavârșită de proprietatea mare.

Legea tocmelilor agricole, care este și astăzi în ființă și pe care guvernul o prezintă sub o formă nouă, înseamnă prin chiar existența ei dependență sateanului de proprietatea mare. Nu se poate desființa din o trăsură de condeiu aceasta dependență, izvorul principal al relelor cari apasă pe satean. Prin proiectul său guvernul caută a micșora această dependență prin înființarea pășunii comunale, și a lua astfel din mână proprietății mari unul din șuruburile, cu cari sătenii era strânși. Acordurile se regulează în mod mai precis și formele mai apăsătoare și șugubețe a le lor se opresc.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

„Convorbiri de Luni“.

— Săracii. —
 — Hlib j Volia. —

În Bucegi e iarnă.

Pe drumurile înghețate, copilașii rebegiți urcă potecușa școlii printre brazi de codru poleiți cu argint de ninsoare, ca pentru sărbătorirea unei zine a munților.

Și alunecă micuții, cad cu fața în rămurelele țepoase, le pică cartea ori condeiu, tremură și pitici ca niște gnomi din basme, întră plângând în palatul alb al școlii.

Înlăuntru e cald, iar profesorul le face soare vorbindu-le astăzi despre coastele Mediteranei, despre acele țărături calde, pline de poezie, aibe de marmura ruinelor sacre, unde florile nu mai mor niciodată, unde săracii dorm sub stele în cântarea grădinilor cerești, sub redii de foc, la umbra înfloriților lămâi, pe lună cu caprele ori sorbind în somn respirarea caldă a cămii de povară.

Copiii visează... și uită că afară e iarnă și soarele e departe, departe în grădinile fermecate ale Egiptului, peste cuiburile pădurilor cu palmeri.

O micuți în zdrențe! De câteori n'am venit cu soare în visurile voastre și nu v'am încălzit inima cu o poveste, cu un cântec, când trupșorul vostru tremura de frig.

În odaia albă a clasei cu imagini șterse după vechi picturi de Rafael și Carlo Dolci, încălziți

de ceriul visurilor voastre, voi sunteți fericiți, o copii!

De binele căldurei dinlăuntru pe câți dintre voi nu v'am văzut lipsindu vă de mâncare și de casă și adăslând aici flămânzi, orele ameazăi.

Dar, cum plecați spre casă, fericirea voastră se curmă.

Eu vă urmăresc cu gândul și pretutindeni vă văd luptându-vă cu nămeții, biciuți de vânturi, goli aproape, trecând poduri, vaduri înghețate, părții de codru, înopțând pe drumuri, și răzbind într'o cocioabă rece, cu păreții afumați, întunecată cu zdrențe în spărtura geamului, cu hornul înfundat și cu părinții năcăjiți pe o laiță de lemn. Seara Dumnezeu știe ce aveți de mâncare. Opața e slabă. În valră e cenușă. Vreascuri nu mai sunt. Viforul sgâșe ușa, dar pențrucă ție ție dulce și dragă limba neamului tău și pențrucă mâne vrei să-ți faci soare din triumful lecției învățate eu te văd sgriburit, furat de vis — în așternutul rece de pe tron — spunând singur, pe de rost, cântarea bătrânească a lui Corbac.

Apoi adormi.

Bordeiul se umple de lumină.

Ingerul săracilor stă înlăuntru, iar tu micuț sărman, care ai adormit cu grija frumoasei balade, — visezi și oaspetele ceresc ascultă cum îngâni în vis, calde versuri din cântarea bătrânească...

O săraci!

De ce atâția își ascund capul în nisip când se vorbește de voi!

Ce! Sărăcia e un vițiu?

În zdrențele ce vă acoperă e strălucire cerească

și cununa dumnezeieștilor raze arde pe lumina frunței voastre.

Ce mari sunteți voi! În fiecare e un Prometeu al răbdării!

Muncii și n'aveți zi de sărbătoare, vi-se cuvine pâne și tiranul vă dă fiere, nevoia vă întinde brațul și lanțul vă supune, muriți și n'aveți loc de odihnă.

Patria voastră?... Dar nimeni nu v'a dat-o.

Timpul v'a distrus și nădejdea, dulcile mângăieri ale credinței.

Voi n'aveți nimic.

Cine vă dă timpul să gustați dulcele farmec al culturii? Inima voastră nu se poate prinde de nimic.

Visați și visul vostru se distramă de cum se înpânzește.

Florile cresc și ard ca juvaeruri în soare, izvoarele întind fire curgătoare de argint, pasări cu foc pe pene cântă în grădini de basme, căprioarele visează în poiene burate de lună, cornul umple codri de poezie, luntrașul cântă pe apă, păstorul ascultă stelele, zinele stau pe stânci de idilă și voi nu le vedeți.

Nu vă cunoaște cine stă departe de voi o săraci!

Ce artist ar ști să zugrăvească suferința voastră! Gândul îmi aleargă și de pretutindeni îmi veniți în minte.

Istoria își deschide foile la cartea pătimirii voastre...

Văd o familie năcăjită într'un bordei întunecat, asvârlită prin mansarde, ori uitată într'un grajd. Stăpânul crud îi lovește.

Fata generoasă își pune suferința pe vioară

O deosebită atențiune a dat guvernul garanției pentru observarea riguroasă a legii — o măsură foarte laudabilă și foarte necesară, după ce este constatat în mod neîndoios, că actuala lege a fost prin practică înlăturată în dispozițiunile ei principale. Pentru că în viitor aceasta să nu se mai întâmple sau cel puțin înlăturarea și desființarea legii să devină mai anevoioasă, guvernul creiază un mare aparat administrativ și justiciar cu centrul în Capitală și cu ramificațiunile sale în județe și în comune, și prevede și cuvenitele »sanțiuni«, adică stabilește pentru fiecare caz al violării legii prin proprietarul mare, sătean și funcționar public, pedepse foarte aspre.

Reforma agrară culminează în proiectul *Cassei rurale*, o instituțiune, menită a cumpăra proprietăți mari, a le parcea și a le trece prin anuități în proprietatea sătenilor, acordând acestora și creditele necesare și avantajoase pentru instalarea unei gospodării bine întocmite. Prin această măsură se stabilește peste tot cu timpul un echilibru în proprietatea pământului, se reduce numărul și întinderea latifundiilor, se sporște proprietatea țărănească și săteanul ca mic sau mijlociu cultivator de pământ devine emancipat cu desăvârșire de toate dependențele către proprietatea mare. Numai prin Cassa rurală se dă deci cestiunii o soluțiune materială completă; legea tocmelilor agricole cu aparatul administrativ și judiciar trebuie considerate ca măsuri transitorii menite numai a împiedeca sau a micșora abuzurile de astăzi. După ce efectele binefăcătoare a le *Cassei rurale* au să se resimtă pentru țară numai în timpuri mai îndepărtate, este evident că astfel și legea tocmelilor agricole care va trebui să rămână în vigoare cât timp există raporturi de dependență a săteanului, câștigă o mare importanță.

Partea slabă a legii tocmelilor agricole este precum a dovedit cu prisos trecutul, tocmai aparatul administrativ, în care razimă și care o garantează. Dacă acest aparat nu

funcționează cu toată precisiunea, dacă funcționarii nu se află la înălțimea misiunii lor, dispozițiunile legii rămân literă moartă și efectele ei sunt nule. Guvernul, ținând pe deplin samă de aceasta împrejurare, a instituit un judecător inamovibil — sui generis — cu reședința la sate, care să fie în orice moment pretutindeni unde este reclamat, să judece repede fără multe forme și în cele mai multe cazuri fără apel toate afacerile judecătorești ale săteanului.

Fără îndoială prin aceasta măsură legea tocmelilor a dobândit o mai mare valoare, și în viitor va fi mai greu a o înconjura și poate imposibil a o desconsidera.

Succesul real al reformei proiectate nu va atârna însă atât de modul mai mult sau mai puțin perfect al legiferării, ci mai ales de *modul executării*. Dacă guvernul va ști, tocmai în interesul succesului, să dea preotului și învățătorului dela sate pozițiunea pentru ca ei să devină conducătorii nemijlociți ai sătenilor și să influențeze în bine raporturile sociale dela țară; dacă dela început, din primul moment al punerii în practică a legilor de reformă, se va insista cu toată rigoarea și cu toată tăria pentru realizarea completă a dispozițiunilor legale față cu orișicine, mare sau mic, partizan sau adversar politic, și se va resimți un *nou spirit* care însuflețește mânărea legii; dacă Cassa rurală cu centrala băncilor și a cooperativelor săsești împreună cu creditul agricol vor ajunge de pe acum dela întemeierea lor în mâni bune și destoinice și vor putea fi ferite de fluctuațiunile politice otrăvite, reforma, chiar și mai puțin perfectă în teorie sau în legiferare, are să producă roade neprețuite pentru țară.

Tocmai din aceste considerațiuni găsim o garanție a succesului reformei proiectate când știm în fruntea afacerilor dinlăuntru un bărbat ca Ionel Brătianu, care nu numai prin destoinicia sa, prin patriotismul său neprihănit, ci și prin simpatiile de cari se bucură în cercuri largi, și nu mai puțin prin amicii și tovarășii săi de

luptă, devotați cauzei agrare și strâns uniți prin principiile promovării ei, este chemat a pune în practică legile de reformă.

Chestia naționalităților — deslegată și deslegată foarte simplu, foarte sigur și repede. Noroc că genialul mântuitor al țării din nevoile ei naționale nu-și tănuiește panaceul, ci-l debitează gratis tuturor cetitorilor unui ziar de provincie unguresc. Și iată cum:

»Mișcarea naționalistă, zice el, nu se poate opri și înăbuși decât *cu forță brutală*. Nu-l alt chip decât acesta: Să se trimită tuturor satelor naționaliste armată pe cap. (Firește pe socoteala satelor respective) În timpurile acestea, când traiul este atât de greu, slovacii vor pierde încurând pofta de a instiga și de a se răsvrăți. Și codul penal trebuie schimbat. Cine răspândește idei naționaliste să nu fie pedepsit cu închisoare ordinară și trebuie să și piarză slujba prin sentință judecătorească.

Dar autorul acestei soluțiuni se deosebește de alți reformatori printr'un fapt foarte însemnat. El nu-i un simplu ideolog, un urzitor de visuri nevinovate, ci a avut prilej să și pună ideile în lucrare, căci îl cheamă Pereszlényi și este fibirău la — Cernova.

Disolvarea dietei croate. Primul-ministru Wekerle a fost zilele acestea la Viena pentru a refera împăratului asupra crizei croate. Se afirmă că guvernul este hotărât să disolve adunarea deputaților croați și convocarea ei pe 9 Decembrie nu ar avea alt scop decât acesta. Va să zică Wekerle îi trimite pe croați acasă, pentru că se întorc alții — și mai radicali și înverșunați.

Acțiune de pace. Dl. dr. Jancsó Benedek scrie în »Budapesti Hirlap« de ieri un articol lung de două pagini, în care se ocupă de acțiunea de pace a dlui dr. E. Babeș. D-sa zice că acțiunea s'a pornit din partea naționalităților, și anume a — românilor. Un român însă, oricât de zdrăvan ar fi, când lucrează de capul său, fără mandat dela popor, nu poate reprezenta neamul românesc.

Concluzia articolului dlui Jancsó — asupra căruia vom reveni — este că pace nu se va putea face decât înlăturându-se actualii conducători români și ajungând în frunte alții, mai moderați!

Noi credem că dl Jancsó a greșit adresa: trebuie să scrie că în calea păcii stau actualii conducători maghiari!

ori pe harpă și pleacă să cerșească pe uliți, pânea mamei cuvioase, care stă să moară.

O mamă disperată își ucide pruncul.

Raskolnikoff, spintecă cu toporul o bătrână bogată și sgârcită — pentru un drept al conștiinței.

Parency desnădăduit, omoară un bătrân.

Într'o casă mama plânge, tatăl e dat afară din lucru și nimeni nu le dă de mâncare.

Ce bine e să fii sătul!

Copilul zdrențuit vine dela școală. Mama năcăjită îl bate. Tatăl îi vorbește răstit. Peste o lună micul inger, moare. Amândoi îl plâng. A fost un martir.

Mama îl îmbracă cu cămășuță nouă și destul îl așează într'un coșciug de scânduri. Îi pune cărțile înlăuntru, și inelul ei în deget, îi leagă mânuțele cu o panglică veche, îi potrivește părul pe tâmpile și-l sărută apăsător pe ochi, pe fruntea netedă și lucie.

Tatăl ia coșciugul la spinare și-l duce la groapă în Valea săracilor, pe care singur a săpat-o. Îl coboară înlăuntru, îngenunche pe țărână și-l astupă cu mâinile. Seara se întoarce acasă și plânge.

Undeva, copiii desculți, mizerabili, aleargă în ger pentru a se ghemui pe peronul palatelor bogate; unul moare înghețat pe un morman de pietre.

O mamă aduce libertatea la picioarele Inchizitorului din Sevilla și cere lanțuri și pâne, pentru ea și copilași.

Iisus umblă desculț sub palmierii singuratici ai Palestinei, dar predică acolo religia sublimă.

La Amsterdam, într'o hudiță veche, Rembrandt sărac, zăgrăvește liber și senin evanghelia durerii, așa cum a trăit-o Mesia divin. Și el geniul cel mai adevărat de la Iisus, n'are ce mânca.

Corăbiile descarcă aur în porturile Iberiei și Comoens moare de foame pe ulițele Lisabonei. În Anghia curg izvoarele Golcondei și copiii flămânzi dorm sub punți.

Cel mai sacru tată fură în desnădejde o pâne și dreptatea Franței îl trimete în ocnă.

Emigranții se vând exploatatorilor ucigași.

Și pe când femeile cu vieață mor de foame, cele de piatră au palate, au Luvruri...

Eroi ai muncii fără preget cu brațele jefite pentru alții, ați cerut pâne, ați cerut patria ce vi se cuvine, ați cerut o conștiință omului și atunci... zeci de mii de muncitori măcelăriți în aplauzele camerii din Versailles la 1871 — l'année terrible —, Pinkerton cumpără tâlhari și vă omoară, soldații vă împușcă la Fourmies, un guvern englez urlă împotriva legii de home-rule și pretutindeni vă lovește și vă ucide.

Voi n'aveți nimic!

Vioara îndurării plânge de-a surda în mânele voastre.

Uneori însă conștiința făcându-și un drept din crimă a sădit în inima voastră floarea sângeroasă a răzbunării și atunci... brațul vostru e teribil.

Atunci istoria scrie în cartea ei, revolta iudeilor, răscoalele plebeene, luptele religioase din veacul al IX, husiții, jacheriile franceze, anabaptiștii, răscoalele din Anglia cu Watt Tyler și acelea din Germania cu Jan de Leyda, răsmerița uvreilor silezienii, viforul Parisului revoluționar, Carmagnola, 1907 în România și toată epopea cataclismelor sociale.

Mizeria!

Ea a însuflat întotdeauna spiritul de răzbanare și de distrugere.

Mizeria!

Iată problema unică ce se pune vecinic inimii omenești.

Ași vrea un vânt de generozitate să sufle peste lume și ca altădată apusul creștin întru liberarea sfântului mormânt, așa vrea să vadă pornind o cruciată teribilă împotriva mizeriei.

Fii generoși și jalea obidirii noastre s'a sfârși și visul grozavelor cataclisme sociale s'a stingă din minte.

Fii generoși, căci lăsându-mi gândul în viitor, văd o noapte teribilă. Milioane de oameni des-

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmaci. La târgulă să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: **Loser János, Budapest.**

Pentru funcționarii de bancă.

În anul 1901 s'a început o acțiune sănătoasă și plină de idealism pentru consolidarea și puterea morală a funcționarilor de bancă. În acest scop s'a și ținut la 18 Sept. 1901 »Conferența funcționarilor« în orașul Cluj.

Eu am schițat pe scurt rezultatul conferinței în coloanele »G. T.« Nr. 200 din 1901, și mi-am început raportul așa:

»În ziua de 18 Sept. 1901 s'a pus peatră fundamentală unui bun început pentru viitorul funcționarilor de bancă, s'a pecetluit solidaritatea forțelor; s'au ales zidarii, cari au puteri unite, vor ridica pe această peatră fundamentală palatul aspirațiilor noastre«.

Mai încolo am zis:

»Promovarea intereselor și consolidarea puterii morale a corpului funcționarilor de bancă pe deoparte, iar pe de altă parte nesiguranta ce o oferă azi sorții lor băncile noastre, au fost motorii puternici, cari au îndemnat pe funcționarii de bancă la o mișcare pentru o reformă temeinică a stărilor abnormale de azi. Pentru această dorință ne-am adunat la Cluj«.

Dupăce mulțumesc conducătorilor locali pentru buna primire — continuu: »Partea leului în conducerea conferinței a avut-o dl Iosif Lissai, șef-contabil la »Albina«. Om dedicat cu trup și suflet carierei sale și un sprignitor sincer al acțiunii și aspirațiilor noastre.

»Notari ai conferinței au fost aleși domnii Nic. Căciulă și V. C. Osvadă. Cel din urmă a făcut istoricul acțiunii de până acum și a cetit proiectele — lucrate de d-sa — privitoare la viitoarea »Reuniune a funcționarilor de bancă«, precum și a »Fondului general de penziuni pentru funcționarii de bancă«.

La propunerea dlui Iosif Diamandi, s'a ales o comisiunea pentru stabilirea programei de zi precum și pentru contemplarea modalităților potrivite, prin cari s'ar putea delătura starea nesigură în care se află funcționarii în vremile actuale.

Comisia aceasta a fost compusă din d-nii: Iosif Lissai, Ion P. Lazar, Iosif Diamandi, Nicolae Căciulă, Alex. Gaia, Ion Dejenar sen. Leo, Monăști-rean, Vasile C. Osvadă și Nicolae Macrea.

Propunerile comisiunii s'au primit în plen, fără nici o discuție.

Conferința a încredințat pe trei membrii ai săi d-nii: N. Căciulă, Vasile C. Osvadă și Nicolae Macrea, cu redactarea unui memorandum în care pe lângă alte gravamene să cuprindă și hotărârile conferinței. În scopul prezentării memorandumului la »Deleg. băncilor« în Sibiu s'au ales d-nii Iosif

Lissai, Ion Muntean, Ioan Dejenar sen. Vasile C. Osvadă și Simeon Jivoinicu.

Și-apoi mai pomenind câteva momente dela conferință am încheiat astfel:

»Sperăm că și »Deleg. băncile române«, care e compusă din bărbați probați, ne va face bucurie, căci soarta băncilor românești de viitorul funcționarilor săi legată este«.

Am citat din acel raport ca să vadă iubiții mei colegi, — cari n'au ajuns să participe la conferința ținută în Cluj — firul depănat de noi atunci, întru ajungerea scopului ce se urmărește și azi.

Delegația băncilor din 1901 a hotărât dezbaterăa lui la adunarea proximei delegații.

Destul, că din dezbateră nu s'a ales nimic, doar câțiva articoli în »R. E.« prin cari suntem îndrumați a ne face membrii, pentru penzi, la societăți de asigurare. Și poate că dacă urmam sfatului dat prin acești articoli, cel mult umpleam buzunarele agenților interesați și ne dădeam un atestat de sărăcie în ale aranjamentelor sorții noastre — prin alergarea la străini.

S'au parindat apoi multe adunări ale »Delegații băncilor« și am tot tras nădejde, că se vor gândi la soarta noastră, a funcționarilor, dar se vede, că »nădejdea« am tras-o »ca spânul de bărbă«.

Fără multă vorbă — eu propun:

Să ne intrunim de nou și ceace facem să fie prin noi, cu puterea noastră.

Hunedoara, 29 Nov. 1907.

N. Macrea.

Preoțimea în luptă.

Dacă ar fi să marcăm în liniamente generale lupta preoțimei noastre în cele naționale, — în vremi mai depărtate suntem nevoiați să mărturisim, că fiind vederile lumii mai modeste și rândul oamenilor mai necertăreți, corpul preoțesc toată lupta sa și-o mărginea la săvârșirea funcțiilor în satul propriu ori cel mult și în cel din vecinătate.

Patriarhalismul acelor vremi, nouă astăzi nu ne mai revine, căci rostul lumii s'a schimbat, lupta între neamuri s'a urcat iar modul de a trăi a luat altă formă.

Lupta națională în felul celeia de azi, a mai fost în anii șeptezeci—optzeci, când încă au intrat o bună seamă de frunțași în parlament, dintre cari cei rămași în viață fac mare cinste bisericii și neamului. Naționalismul acelor ani, a fost numai o clipă par'că; luptătorii văzând că nu-i lucru rentabil să muncești din greu și să nu te alegi măcar cu o fărâmură de folos, s'au retras din calea sbuciumului. Frământările

naționale din acele vremi, oricât sunt de departe, ne înveselesc mult, căci încărungiții ce au dus atunci greul vieții ne povestesc și azi totdeauna mai temeinic, când este vorba despre vrierile noastre.

Lupta de azi a reinviat iarăși la 1902. Izbânda sguduitoare a înflăcărului naționalist dr. Vlad, a învăluit repede întreg neamul românesc în flori de premenire, astfel că cu prilejul altor alegeri, am fost fericiți să vedem înzecit numărul ce de pe malul Dunării desfășură durerile și nedreptățile poporului din care fac parte.

În toate aceste străduinți de învingere națională, corpul preoțesc peste tot se poate zice că a avut parte hotăritoare. Dacă trecem însă în amănuntele luptelor noastre, aflăm cu durere cazuri disonante pentru armonia care o reclamă un războiu firesc de felul celui, la care ne-am angajat.

Aceste cazuri disonante, preoții cari au păcătuit față cu cauza națională, îmi scot din condei acest articol, al cărui menire nu este alta decât a scoate la iveală gravitatea greșelii, precizând dauna ce o va aduce întregului corp preoțesc.

Este lucru știut, că la sate aproape numai preoții și învățătorii sunt oameni cu carte în mijlocul poporului, neamintind notarii, cari cei de legea noastră, ori ne strică și mai mult, ori rămân apatici față cu cauza națională. Între preot și popor în trecut a fost un raport foarte intim, fiind toți ieșiți din popor, azi însă socotind diferența gradului, de cultură s'ar părea că doară disproporția aceasta îi face pe unii preoți să-și uite de credincioșii săi și să se arunce în tabăra contrară neamului său. Acest motiv — nu cred — să fie determinat încă pe nimenea la neglija datoriilor față de neam; cazurile disonante în lupta națională nu le poate produce decât lipsa de conștiință națională care împrejurare este o rubrică urâtă și neiertat pentru necinstitorii steagului național.

Dacă păcătuirea față cu cauza națională, unii preoți n'o fac din lipsa de conștiință națională, atunci, deabunăseama că motivul baterii lor în laturi nu poate fi decât vr'un folos efemer, vr'o promisiune mârșavă ori vr'o legătură efialică. Cu un cuvânt un rău intern ori altul extern poate trage preoțimea în groapa apatiei naționale ori în vârtejul celor ce tind la frângerea noastră.

În lupta națională cel mai puternic sprigin poate fi preotul ce are deplină încredere în credincioșii săi și viceversa. Izbânda unui cerc în afaceri naționale o poate asigura numai raportul deplin între »turmă« și »păstor«, deci săvârșirea acestei întimități morale e problema, care o reclamă cu deosebire un post preoțesc. Toate aceste le-am sulevat pentru a dovedi ce

culți cu hainele sfâșiate, femei despletite cu copilașii țipând după ele, fecioare cu ochi desperați, toată plebea amăgită și vândută, lăsând cerul îngerilor, năvălind la olaltă cu focul în mână și încediind lumea...

Cetățile ard în valul mistuitor al flăcărilor. Clopotele își bat limba în turnurile negre. Luvrurile se surpă. Marmorele goale se îngroapă sub ruini. Templele se năruie. Copiii îmbătrâniți asvârle statuetele tiranilor. Lava curge. Și pe ulițele de jeratec, plebea uriașă se luptă eroic.

Amar acelor care în lumina roză a nopții de atunci, va auzi cântecul urei lor.

Îngerul peirii va coborî acolo.

S i n a i a. Gh. D. Mugur.

Manuscrisele lui Moise Nicoară.

În bogata colecție de materialuri istorice inedite a Academiei Române se găsesc de câțiva ani și manuscrisele lui Moise Nicoară (1784 până la 1861), — nume, ce e drept, până acum puțin cunoscut, dar care — după aceste manuscrise se vor publica de părintele arhimandrit și vicar al Oradiei, dl Vasile Mangra, care de câteva săptămâni le studiază cu deosebit zel

— își va lua cuvenitul și neînsemnatul loc ce l-a avut atât în istoria culturii române cât și, mai ales, în istoria luptelor politico-bisericești pe cari românii din Banat și Ungaria le-au purtat la începutul sec. trecut pentru despărțirea ierarhică de sârbi și întemeierea școalelor naționale. Căci în aceste lupte Nicoară a avut locul de frunte. Bogata și prețioasă sa corespondență din acea vreme (cu episcopii Vulcan, Petru Maior, Tichindeal, Iorgovici, Mihui, Diaconovich-Loga, etc. etc.) va arăta cu câtă ardoare și zel a luptat el pentru cauza bisericii sale române și va mai arăta cu cât de mari greutateți s'au purtat acele lupte.

Silit să se expatrieze din cauza persecuțiilor ce îndurase, Nicoară trece în Țara românească și de aici în Moldova, Turcia și Rusia. Acum începe altă epocă a vieții sale, pe cât de zdruncinată și risipită, pe atât de variată și întinsă, care se va putea scoate în complectă lumină numai după ce se va publica ziarul călătoriei sale, număratoarele memoriilor politice și istorice ce le-a întrepat în toate părțile pentru cauza poporului românesc precum și multiplele lucrări, note și însemnări cu caracter literar și cu însemnătate culturală ce ne-a rămas dela el. Atunci se va vedea c'a fost unul din cei mai învățați bărbați ai epocii sale (cunoștea limbile latină, germană,

maghiară, italiană, franceză și turcă); că a cunoscut prin sine însuși, întreaga lume românească a timpului său; ce avut cele mai întinse legături politice și sociale printre lumea cea mare a 10-mânilor și străinilor dintre toți contemporanii săi; că s'a străduit o viață întreagă pentru binele, luminarea și propășirea neam românesc; în sfârșit, că a căzut învins de împrejurări, dar și de temperamentul său, care era lipsit de cea statornicie ce se cere lucrărilor mari și continue.

A murit în București în cea mai adâncă sărăcie și uitare. Așezându-l în locul ce l-a avut și i-se cuvine în istoria culturii noastre naționale din întâia jumătate a veacului trecut, părintele arhimandrit Mangra va îndeplini nu numai o lucrare de dreptate și pietate față de un mare, dar nefericit suflet, ci și o lucrare de mult interes și reală valoare.

»Convorbiri literare«

L.

H A Z.

Doamna, care de obicei se interesează puțin de politică, exclamă deodată, citind un ziar:

— Vezi, asta e grav!

— Ce, dragă?

— O grevă a bijutierilor.

acțiune destructivă produce lipsa de încredere între popor și »păstor«. Ca să fiu înțeles, las să urmeze aci dovezile.

În 26 Octomvrie st. n. s'a făcut pe teritoriul mai multor comitate alegerea membrilor la comitat și din acel prilej toate cercurile și-au publicat în ziarele noastre succesul listei naționale ori căderea aceleia. În rubrica celor ce n'au promovât izbânda noastră, nu găsești cerc unde să nu te oprești și la vr'un preot, care din motive urâte n'a spriginit cauza națională. Dedat fiind poporul ca în sat preotul să fie cel dintâiu cu umărul la pornirea lucrurilor spre mai bine, și constatând contrarul, vine credinciosul din Gașsa, Roșia ori din Căbești etc. și ține îndemnuri de cuviință națională preoților cari fiind stăpâniți de un gând șubred și-au uitat de sine cu ocazia alegerii. Dacă iai rândurile bine, printre îndemnurile ce le face economul cutare, află presărată spuză de vorbe pișcătoare ori chiar vătămătoare.

Dându-ne seama de împrejurarea această cu seriozitate, ne supără mult, căci pe lângă cazul anapod că preotul este jignit din partea unui om cu cunoștință subțire de carte, mai vedem periclitată umbra aceea de pietate în largul căreia se făceau oamenii mai buni.

Această stare nu mai este iertat a o nutri cu bunăvoință, ci a căuta căile posibile pentru a nimici baccilii, ce o produc în forma cum o va cere trebuința. Creștinismul este câmpia iubirii unde deci propagatorii ne iubirii de neam ori sămănătorii indiferentismului față cu chestiunile naționale nu pot fi priviți cu drag. În timpul de azi, când trezvia preoților trebuie să fie mai urcată, când caracterele preoțești se recer să fie neescepționabile din punct de vedere bisericesc și național, pentru tot omul de bine trebuie să fie o procedură de discalificat împrejurarea, că un număr de preoți nu țin morțiș la cinstea cauzei noastre.

Fiind vorba despre sprijinirea chestiei naționale între orice strămtorări, unii ori alți colegi, vor obiecționa că nu se pot expune din pricina fărâmaturilor ce le dă guvernul. Susceptibilitatea afacerii o pricepem cu toții, dar nici nu cere neamul dela preoțime să sprijinească cauza națională astfel, ca să jignească cele patru puncte cari condiționează ajutorul de stat, ci atât caracterul preoțesc cât și judecata obștească a neamului pofteste, numai caracter integru, care nehezitativ să-și mărturisească convingerile sale în chestiuni cari ating neamul românesc.

Acest caracter va face ca preotul să nu fugă de urnă nici când, ci și de va fi singur să-și îndeplinească datorința. În rândul preoțimii nu i permis să fie unul măcar, care nu ajută din sentiment curat cauza neamului, căci cuvântul »legea românească« indigetează în mod uimitor cum s'a contopit la noi confesiunea cu naționalitatea, — o împrejurare asta, care la alte neamuri ale rotogolului nu o poți afla.

Precum au pornit lucrurile la drum de o vreme încoaci se poate cu siguranță întrezări, că mâne-poimâne se va deștepta poporul și atunci el va ponegri clasa cărturărească la cazul de nu va fi credincioasă vederilor naționale. Priveliștea aci pomenită pe lângă partea destructivă va avea și cea greșită din punct de vedere pastoral, conturbând întimitea fiului față de părinte, prin ce se surpă credința în popor.

Ținând seamă de aceste daune, și multe altele, cari nu încap într'un articol de informațiune, cred a fi de mare însemnătate o reculegere fără excepții în privințele amintite mai sus. La popor considerații în fel și chip pot să obvină, dar corpului preoțesc unde numai caractere depline ar fi permis să avem — nu i se pot îngădui aberații în afaceri naționale și bisericesti. Neamul românesc nu poate impune cu milogi, dar nici străinii cu scaun la judecată nu ne vor cinsti atunci când vor constata că convingerile ni se clatin ca și frunza de plop, ci vom stărni interes, dacă apostolia națională o vom susține cu vârtute. În convingerile sale deși nu va avea fiecare îndrăzneala deamă ce-o dovedește preotul slovac Hlinca, dar inima lui iubitoare de neam

toți preoții trebuie să o aibă umplută cu aceeași dragoste cu care se cere dela un om luminat pus să păziască sanctuarul românesc.

Le-am scris toate aceste, din curată bunăvoință și din sincer îndemn pentru frații ce în lupta de azi au dovedit abateri neîngăduite, cu gândul ca preoțimea noastră de aci înainte să nu aibă decât pioneri cari să producă »fructe alese« cum zice evangelistul.

Dat în F. Oșorheiu la 20 Noemvrie st. n. *Pe-tru Popa*, preot.

Persecutarea crucei românești.

Economul dela pădurile Bradului *Lazar Fărău*, a ridicat din îndemn curat către cele sfinte o *cruce de lemn* pe teritoriul »Crișanei« în cea stradă a Bradului, care conduce spre târgul de vite din loc. L-a costat pe bietul om vr'o sută patruzeci de coroane acel prea sfânt simbol al credinței noastre, dar nu i-a păsat. La bătrânețe și a aflat mângâierea în a ști, că toți cari vor trece cu vitele la târg, își vor face semnul crucii, ca să le ajute Dumnezeu, când vor trece pe lângă crucea ridicată de el. Măiestrul, care a făcut crucea însă, după obiceiul strămoșesc, a zugrăvit-o în roșu galben-vânăț, fără să știe ce »trădare« grozavă de patrie face prin aceea. Nu și-a dat seamă bietul om, că îndatăce se va ridica crucea nevinovată, se vor crepa catapitesmele statului »unitar« maghiar și se vor dărâma stâlpii, pe cari se razimă șubreda »idee«. Va fi văpsit-o astfel, fiindcă el așa a știut. Sfânta cruce a și fost sfințită Duminecă, în 24 Nov. de către doi preoți din loc, după obiceiul creștinesc. Săteza mândră, vestind puterea credinții creștinești și încrederea în Dumnezeu, fără să știe însă, că inginerul din vecinătate, ungar cu nume nemțesc și doar și creștin, dimpreună cu alți reprezentanți ai »ideii« mântuitoare, i-au pus gând cumplit, s'o răpună. Crucea noastră nu știă, că în cele trei colori indifferente purta otrava pierzării sale. Și așa inginerul acela, arendaș al caselor »Crișanei«, dimpreună cu alți corifei mai mult ori mai puțin »grozavi«, au făcut arătare pela jandarmerie și pela pretură, că, vezi Doamne, în strada cutare se amenință oribil existența statului. Aiăta le-a trebuit! S'au trimis și din jur jandarmi, să »mântuie« țara înainte de a se prăbuși de tot în golul pământului.

Au urmat apoi întrebări pe la direcțiunea »Crișanei«, provocări din partea acesteia și din a preturii, ca crucea să se vâpsească în alte colori — din Camciatca, din țara Zulu-Caferilor, ori de ori și unde, — numai în culorile din România nu! Bietul proprietar al crucii își pierduse capul. Nici nu pricepe ce zic »domnii șeia«. În lipsa vâpșelilor mântuitoare a mântit literele de pe cruce cu noroiu, ca să se acopere cel puțin o culoare. N'a prins însă a-și aduce acolo un măiestru, când o strașnică patrulă de împănați cu pene de cocoș s'a și arătat cu câțiva *figani*, cari s'au apucat de muncă, să scoată crucea, fără să le fie frică, că-i trăneste Dumnezeu acolo, unde lucră. Zi de târg fiind, — în 28 Noemvrie a. c. — creștinii ce se adunaseră în jur, se uitau înmărmuriți, întrebându-se spăriați: »Ce o mai fi și asta, Doamne Sfântule? Oare ce păcat va fi având și sfânta Cruce, bate-i-ar, să i bată?« Scena grozavă își reamintea răstignirea lui Hristos de pe Golgotha. Toți erau muți de durere! Au pus crucea pe un car triumfal și au dus-o — împrejmuită de jandarmi — prin piața târgului la casa comunală.

Așa vor fi dus evreii din vechime pe Mântuitorul la restignire, cum duceau acuma acel simbol încarnat al credinței creștinești și în special al celei românești! Oamenii își făceau semnul crucii, apoi își șopteau uimiți șoapte neînțelese. Destul că patria e salvată, iar poporul nostru, blând și bun și foarte răbduriu, indignat și amărât până în adâncul sufletului pentru fapta necreștinească a sbirilor stăpânirii! Căci a fost jignit în cel mai moral simțământ al său. Căci crucea la nici un caz nu trebuia îndepărtată, ci cel mult

astupată una dintre colorile »periculoase«. Prin neprecauțiunea asta administrația a îndârjit numai poporul, prin ceace *mai mult a pierdut decât a câștigat!*

Din România.

Comisiunea camerei pentru răspuns la Mesagiul Tronului se va întruni azi spre a se constitui.

Raportor al adresei va fi ales dl Al. Djuvara. Membrii comisiunii au fost rugați de dl Dim. Sturdza să accelereze lucrările lor pentruca în ședința de Marți sau de Mercuri să se poată da la tipar proiectul de adresă.

În comisia adresei sunt aleși dnii Al. Djuvara, C. Stere, C. Cocias, Em. Culoglu, I. Mitescu, I. Poenaru-Bordea, N. Matei.

Din străinătate.

Din duma rusească. Indată după deschiderea ședinței dumei D. Stolipin a făcut declarațiunea guvernului. El a zis că toți sunt conștienți azi că mișcarea de distrugere începută de către extrema stângă a devenit un act de brigandaj și toate faptele criminale au fost puse la cale contra societății, ruinând pe lucrători și demoralizând tinăra generațiune. (Aplauze la centru și la dreapta). La această mișcare nu se poate opune decât forța și guvernul s'ar socoti foarte slab dacă nu ar face-o. Guvernul fiind conștient de necesitatea urgentă de a reintra din starea de legi excepționale în starea normală este decis să aplice toate mijloacele cele pentru a asigura posibilitatea unei proceduri judecătorești grabnice și regulate. Guvernul compează pe concursul deputaților și speră că va putea da astfel țării liniștea de care are nevoie. După aceea guvernul și duma vor putea consacra puterile lor pentru dezvoltarea internă. Dar orice reformă este imposibil de realizat atât timp cât situațiunea țării nu va fi îmbunătățită. (Aplauze). Primul ministru relevează inviolabilitatea proprietăți private și speră că duma va sancționa măsurile agrare luate în virtutea paragrafului 87 al legii fundamentale.

Declarațiunea guvernului dă apoi amănunte asupra operei de reforme necesare, printre care se află următoarele reforme: În administrațiune se va lumina poporul și guvernul va avea grijă de starea clasei lucrătorilor. Guvernul speră să prezinte în curând dumei un proiect de lege pentru autonomia câtorva provincii limitrofe.

Răscoală. În urma gravei crize economice sub care are să sufere Turcia întreagă, populația albaneză din jurul orașului Scutari s'a răsculat. A intervenit armata. Sunt mulți morți și răniți.

Francezii înconjurați. Un călăreț indigen a adus știrea că tribul Beniznassen a înconjurat trupele franceze dela fluviul Kiss și Vineri la ora 10 s'a dat o mare luptă.

După o altă știre acest atac se confirmă și la ora 11 lupta era în toiul ei.

O companie de zuavi a fost trimisă de urgență în ajutorul postului.

Descoperirea unei organizații revoluționare ruse. Se asigură că poliția secretă a reușit să descopere o organizațiune revoluționară întinsă. Ca șefi principali ar fi fost arestați fiul senatorului Demontovici și profesorul de liceu Ocharanaja.

Din camera franceză. Camera a discutat Sâmbătă dimineața bugetul războiului. Deputatul Meslier socialist afirmă că armata franceză ține recordul mortalității în Europa. Meslier blamează modul de recrutare care este deplorabil și critică reaua stare igienică a trupelor. Cheron răspunde

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás maeștru de monumente și pietre de climitor.

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.
Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

că administrațiunea se preocupă mai ales de sănătatea soldatului. Mortalitatea a diminuat considerabil dela 1875.

În ce privește starea sanitară a armatei franceze ea vine imediat după a Germaniei și înaintea stărei sanitare a Italiei, Rusiei, Austro-Ungariei, Suediei și Statelor-Unite. Refacerea generală a casarmamentului în toate corpurile a fost prescrisă. (Aprobări).

Ministrul de războiu Piquart, precisând precedentele sale explicațiuni privitoare la demersurile generalilor Hagron și Michel declară că ele nu au fost nici decum dictate de preocupări politice. Cei doi generali au plecat în mod corect, concepțiunile lor personale nepermițându-le să accepte răspunderile funcțiilor lor. Generalul Hagron a fost de altfel înlocuit printr'un ofițer de mare valoare. (Aplauze).

După alegeri.

Incă odată alegerea dela Iosășel: Amicul I. Sărac în trei rânduri, a scris 3 corespondențe în jurul alegerii dela Iosășel. Eu nu mă pot împăca cu două lucruri: pentruce lovește în cei buni și face despre cei răi? Amicul Sărac greșete când învinuiește pe zeldișeni și sătureni. Unicul singur s'a aflat de aici, Const. Babuța, care a intrat în apele dușmanilor, — celalalt intrigant, Ioan Costea nu e din Zeldiș, precum s'a scris ci e din Ș. Buceava. M'am informat și am aflat că zeldișenii și săturenii — și acum cași în trecut — au votat cu lista națională deci numai laudă li-se cuvine, nu hulă. Cu lista națională au mai votat Iosășelul condus de Mihai Faur, partea cea mai mare din Secaș și câțiva din Zimbru și Bontestii. Căderea listei noastre a cauzat-o comunele Mădrizești și Ș. Buceava cu păcătosul lor preot G. Leuca. Amice Sărac de ce n'ai plesnit aici cu biciul? S'au purtat apoi destul de rău toate comunele de peste Criș din raionul amicului Sărac, cu excepțiunea Iosășelului. Dintre preoți și învățători din întreg cercul Iosășelului numai 3: M. Miclean, V. Cristea și Savu Dorca, au luptat deschis, ceilalți parte au șovăit, parte au tradat.

Și pentruca să fim deplin lămurii, în interesul adevărului, un lucru rog pe amicul Sărac să dovedească, anume: Credincioșii săi, votat au cu lista curat națională, ori cu d'ni Bosnyák și Arkossy? Amicus Plato, amicus Socrates, sed magis amice veritas. *Tr. I. Magier.*

Rectificare. Ni-se cere să publicăm următoarele:

Declar că nu toți preoții și învățătorii — după cum am scris în acel număr — s'au dus pe calea ispitei și a rădăcirii, ci numai un preot și doi învățători, pe cari deocamdată nu voiesc a-i da cu numele marelui public românesc. Sperez, că se vor îndrepta și cu altă ocaziune vor avea înțeles mai tare, și nu se vor lăsa a fi purtați cu lampa lui Diogen. Cu cât e mai mare rușinea acestor trei uscături, cu atât e mai mare cinstea și lauda celorlalți preoți și învățători, cari au luptat pentru învingerea steagului național, pentru care vom lupta până va mai fi și va mai palpa în inima noastră sânge de român. *Câmp, la 29 Dec. a. c. 1907. Petru M. Mihuța, inv.*

Critica opoziției ungurești.

Incet și târziu s'a trezit și lumea unguerească și vede amara decepțiune ce i-a adus cel mai »național« guvern și cel mai »mare« cabinet ce a avut vre-odată. Această stare sufletească de decepțiune și amărăciune a găsit expresie în marile cuvântări ale duor deputați unguri: Hock János și Sándor Pál. Critica acestora a pricinuit guvernului și coaliției o durere mai mare de cât obstrucția croaților și pe când vorbea deputatul Sándor, un deputat coaliționist observă:

— Mai bine să-i fi retras cuvântul acestuia singur decât la zece croați!

Au ajuns deci deputații unguri ca să prefere discursurile a zece croați unui sin-

gur orator ungur. Intoleranța asta a stârnit cele mai violente critici chiar și din partea presei ungurești.

În ședința de Vineri deputatul Hock a rostit un aspru rechizitoriu la adresa coaliției și mai cu seamă a partidului kossuthist.

Proiectul articolului unic nu este idee norocoasă. Marea majoritate a alegătorilor kossuthiști așteaptă ca partidul să înceapă realizarea idealului său. Toată situația politică de azi se razimă pe existența duor persoane: pe a împăratului și pe a lui Kossuth. Dar ce va fi dacă unul din ei moare? Să cerem alte garanții decât garanție personală. Căci în răstimpul acesta poate să vie un alt *Fehérváry* și al doilea *Fabritius*. În același timp Viena scoate mâselele leilor noștri kossuthiști și se poate că ei vor fi îmblânziți și vor fi puși în parcul dela Schönbrunn să sară prin cercuri pentru distracția publicului. Politica kossuthistă este aproape de faliment. Este un fapt pozitiv că partidul kossuthist azi guvernează sub firmă 67-istă. Trecând la chestia națională, spune că Ungaria simte nevoia unui regat național. Așa deputatul Vasile Lucaciu a spus că grațiarea lui a izvorit din voința împăratului.

Vasile Lucaciu: A fost voința preainaltă a regelui apostolic unguresc!

Hock: Să presupunem că M. Sa ar fi primit pe memorandiști și le-ar fi zis: »Vă răsvrațiți împotriva voinții parlamentului. Asta va să zică tradare de patrie, haide ieșiți afară!«

Vasile Lucaciu: Protestez! nu eră tradare!

A doua zi deputatul Sándor Pál a atacat de asemenea partidul kossuthist.

A sosit ultimul act, zise el, al »luptei naționale« stârnite în mod atât de ușuratic! Și acest din urmă act arată că țara se închină Vienei și-și pierde prestigiul mai mult chiar el arată *falimentul și căderea totală a partidului kossuthist*. (Mare sgomot și vociferări). Pe mine nu mă speriați cu glasurile și sbierătele D-v. Eu spun adevărul. A trecut vremea făgăduielilor, unde s rezultatele? Adesea nu-mi vine să cred că coaliția, sfânta coaliție patriotică a ajuns a avea la putere! Un astfel de compromis nu ar fi îndrăznit partidul liberal să-l propue camerii. Compromisul acesta în realitate aprobă și confirmă politica partidului liberal. (Mare sgomot, neîntrerupt. Voci: »Laudă coaliția!«) N'am venit să o laud, ci să și rostesc prohodul. Tisza a crezut despre coaliționiști că vor înfruntă în caz de nevoie și baionetele, dar când au auzit numai pe vuiturul cu două capete, bătând din aripi, au căzut lași.

Acum vre-o 6 ani când Széll a prezineat proiectul compromisului, Kossuth a vorbit foarte violent și satiric împotriva lui, spunând că există un Körber Nr. 1 și un Körber nr. 2. Ei bine se poate mai bine spune că azi se află față 'n față Kossuth Nr. 1 cu Kossuth Nr. 2, cel de atunci și cel de azi.

Kossuth: Ori nr. 1 ori nr. 2, dar sunt ungur!
Sándor Pál. Trăiască! (bate în palme lui Kossuth. Rîsete). În restul discursului oratorul a arătat că în vreme ce Wekerle a cerut banca națională tot Wekerle a pus să se scrie în »Pester Lloyd« un articol contra ei.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 1 Decembrie n. 1907.

— **Cabaretul Babeș.** Cabaretul de împăciuire națională se pertractează și în ziare, mai în urmă în »Budapesti Hirlap« și »Telegraful Român«. Cel dintâi vrea să scoată de pe scenă partidul național, al doilea pe metropolitul. Anteprenorul cabaretului poate fi mulțumit, poate râde și el în pumni de naivitatea valahă, care a dat importanță unui cabaret care acum pretinde categoric să-l aplaudezi ori, — de ești un prost, care nu înțelegi nota transcendentală din cabaretul dlui Babeș.

Se înșală însă dl Babeș dacă crede că noi nu înțelegem nota cabaretului său; tocmai de aceea ne-am schimbat tonul,

căci am înțeles cabaretul. Și acum dle Babeș fi bun și-ți mută șatra ori te trimitem la plimbare pe *Podul Mogoșoaiei*.

»Telegraful Român« declină dela persoana I. P. S. metropolit I. Meșianu legătura cu cabaretul dlui Babeș, motivând, că episcopatul, peste tot, n'a luat nici un angajament cu dl Babeș. Foarte bine pentru un comunicat oficios. Dar uite nene, că nici cu proiectele lui Apponyi n'a luat episcopatul vr'un angajament comun cu Apponyi și totuș există o scrisoare istorică în care se denunță partidul național înaintea guvernului... Aceasta ne-a călăuzit, în această chestie la Sibiu și chiar la reședința mitropolitană. Ținem în pendență chestia asta până când »Telegraful Român« nu se va rosti și asupra scrisoarei istorice, despre care sigur că are cunoștință.

— **Se reîntorc!** Pe vaporul »Karpatia« vor sosi Joi la Fiume (dela New-York) 940 emigranți, iar »Slavonia« sosește Joi la Triest (tot dela New-York) cu 324 cetățeni ungari.

În Budapesta »grădina tulipan«, moftul patriotic de pe vremea coaliției, prepară serbări, al căror venit să se împartă între emigranții sosiți acasă... Da cu ceice stau să plece în lume, ce se face?

— **Primul mecenat al »Azilului«,** contemplat de »Reuniunea română de înmormântare din Sibiu«, s'a înscris astăzi, în persoana dlui Ioan Toma, c. și r. căpitan penz. în Sibiu. Dl căpitan Toma a predat directorului amintitei Reuniuni, dlui P. Lucaș și secretarului ei Vic. Tordășianu suma de 1900 cor., drept dar, care să constituie »fundațiunea căpitanului Ioan Toma« și să fie proprietatea înființării »Azil«. Scopul fundațiunii se va determina în ședința proximă a direcțiunii. Fie ca exemplul acestui mecenat să afle cât mai mulți imitatori.

— **Dl Lupăș la Cluj.** Profitând de prilejul șederii sale la Cluj pentru cunoscutul său proces, dl Ioan Lupăș a ținut o conferință la Casina românească din Cluj cu subiectul: »Inființarea mitropoliilor românești în Moldova, Muntenia, Ardeal și Bucovina«. Este una din rarele conferințe cu subiect istoric pe care le aude tinerimea noastră, tot mai mult lipsită, prin cultura străină, de cunoștința trecutului și de simțul istoric al evoluției noastre.

— »Gazeta Transilvaniei« din Brașov va serba la 30 Decembrie jubileul de 70 ani al întemierii sale.

Acest organ național a fost întemierat în 1837 de către Gh. Bariț. În prima jumătate a secolului trecut din România au colaborat la acest ziar Iancu Cămpineanu, Eliad Rădulescu, Gr. Alexandrescu. C. A. Rossetti, I. C. Brătianu, Mihail Kogălniceanu, Vasile Alexandri, Ion Maiorescu, Cesar Boliac, etc.

Cu prilejul acesta »Gazeta« va scoate un număr jubilar (în luna lui Ianuarie viitor) la care vor putea colabora toți acei cari au colaborat vre-odată la »Gazeta«.

— **Hlinka,** preotul slovac osândit la 2 ani temniță, terminând conferințele sale prin Boemia și Moravia, a sosit Sâmbătă seara în Budapesta, de unde cu trenul accelerat a plecat la temnița de stat din Seghedin.

— **Prelegerea publică din Gai.** Ni-se scrie: Prelegerile puse în curgere de »Asociațiunea arădană pentru cultura poporului român« se continuă. Astăzi în 18 Noembrie s'a ținut în comuna noastră prelegere ilustrată cu proiecțiuni, contra alcoholismului, mai apoi despre chestiuni geografice de dl profesor Mihulin. Prelegerea a reușit. Sala de învățământ dela școala noastră confesională gr. or. română — de altmintrelea foarte spațioasă — a fost arhiplină de poporeni, cari au ascultat cu viu interes prelegerea făcută cu multă pricepere și la înțelesul poporului. Pentruce și

pe asta cale vin a-i mulțumi în numele poporenilor mei. — *Preotul Georgiu.*

— **Expoziție de tablouri.** În sala spațioasă dela Bibliotecă arădană a dlor Weiss și Klein (palatul Minorților) de mai multe zile este aranjată o expoziție de tablouri, opere ale tinerilor pictori Balla și Matolay, foști elevi ai școlii de belle-arte din München. Indemnăm pe cititori să viziteze această expoziție unde vor avea prilej să vadă câteva pânze de o remarcabilă valoare.

— **»Viața Românească«**, care apare în Iași sub direcția dlor profesori universitari C. Stere și Ioan Cantacuzino a apărut pe luna asta cu un bogat sumar. Remarcăm un articol al dlui C. Stere, care tratează despre *problema națională și social-democratismul* (și antisemitismul) și o poezie de G. Coșbuc (»Na Duna«).

— **Despărțământul Brad al »Asociațiunii«** vrea să arate, că chemarea »Asociațiunii« nu e numai a propovădui cultura dela înălțimea academică, ci trebuie să se coboare la popor, pentru a-l instrui practic. A deschis un curs, care va ține până în Duminică a 5-a din postul Paștilor, în care în decurs de o oră se împărtășesc cele mai folositoare cunoștințe, anume: 15 minute se cetește ceva bun pentru popor, 30 minute se instruiască în scris și cetit după metoda Gabel analfabeții din loc, iar alte 15 minute se ține o prelegere practică liberă, menită a-i da țăranului cunoștințele cele mai indispensabile. Cursul s'a deschis în 24 Nov., ține dela 9—10 ore a. m. La muncă s'au angajat toți profesorii, învățătorii și ceilalți inteligenți din loc. Ascultătorii sunt mulți!

— **Se reîntorc din America.** În conformitate cu încunoștiințările telegrafice, primite zilele acestea în minister r. u. de agricultură, în săptămânile viitoare sosesc în patrie mai multe grupe mari de emigrați din America, cărora a le asigura oarecare ocupațiune, este afacere de interes general. Apelăm deci la cei cari ar avea lipsă de servitori, sau de brațe muncitoare, fie la lucrări economice, fie industriale, să se adreseze de-a dreptul la ministerul r. u. de agricultură din Budapesta, sau la dl Lekky István, consilier ministerial în Fiume (Hotel Europa), cărora să le comunice și condițiunile. Sibiu, 27 Noembrie 1907. Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului«. Pantaleon Lucaș, prezident. Vic. Tordășianu secretar.

— **Un general de 102 ani.** Din Berlin se scrie că alaltăieri și-a serbat acolo ziua nașterii, împlinind vârsta de 102 ani, generalul Filip Frank. E deplin sănătos, neînsurat și umblă zilnic la cafenea.

— **Complectarea unui raport.** Ni-se scrie: În nrul 251 a prețuitei noastre »Tribuna« s'a publicat sfîntirea bisericilor din Cefa și Mersig. Persoana învățătorului Costa nu s'a amintit de fel, ceace vă rog să faceți acum, căci dl Costa a lucrat mult pentru renovarea bisericii în starea de azi.

Ceace a făcut inv. Lința în Cacova, a făcut inv. Costa în Cefa. De câte-ori s'a ținut comitet și sinod totdeauna majoritatea a fost contra, dar învățătorul Costa ca om bogat în vorbele-a vorbit mult și i a povățuit, pânăce s'au învoit.

Ce privește școala, atât din lăuntru cât și din

afară e meritul inv. Costa. Noaptea a umblat după feștitori și lucrători silindu-se să fie curățită.

Bandierul pentru primirea Ilustr. Sale domnul Episcop, încă e meritul lui. Toată noaptea a umblat pe la oameni indemnându-i să meargă cât de mulți, fiindcă oamenii n'au voit să se facă sfîntirea în zi de lucru.

— **Un scandal teatral.** La teatrul des Capucines din Paris s'a reprezentat o piesă de-a lui Henon intitulată »Cri de Paris« prin care se ataca contesa de Noailles, născută Brancoveanu, o scriitoare de mare talent și premiată de academia franceză. Ca răsplătă contele de Noailles, a plătit pe autor.

— **4600 sanatorii!** Din Stockholm se scrie că guvernul a fost sesizat, din partea comisiei de tuberculoză aleasă la 1905, să pună la cale clădirea a 4600 sanatorii pentru tuberculoși și alte boale molipsitoare. Aceste spitale vor costa 10,810.000 coroane și vor fi întreținute de municipii, căror statul le acordă împrumut cu 3%⁰. Iată un stat cu adevărat — cultural!

— **»Negruța«** este titlul celei mai noi compoziții a maestrului vestitului cor din Lugoj, dl Ioan Vidu. Este o compoziție de cor mixt cu soli. Se află de vânzare, cu prețul de 1 cor 50 fil., + 10 fil. porto la tipografia diecezană din Arad, librăria arhidiecezană din Sibiu, librăria I. Ciurcu Brașov și librăria Nemes K. din Lugoj.

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub această numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare se nu întrebuințeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Nu mai e păr cărunt** — »Regulatorul de păr« al lui Fr. Radda dă părului cărunt de pe cap și barbă culoarea naturală: blondă, brunetă, brunetă închis sau neagră. Este un praparat foarte sigur și nestrictăcios, care nu vopsește nici pielea, nici albiturile.

Folosirea acestui neasemănat preparat e nu se poate mai simplă: cu pieptenul muțat în fluidul acesta nestrictăcios se va atinge zilnic ca și cu un oleu perii pe cap și aceasta se va continua până când părul va căștiga culoarea naturală. Acest »Regulator de păr« este a nu se confunda cu alta preparate pentru păr de felul acesta. E de 25 de ani în circulație. Nenumărate recunoștințe, dovedesc succesul splendid obținut. *Prețul:* 1 sticlă: 2 cor. O sticlă de probă: 1 cor. Se vinde la: *Friedrich Radda*, apohectar în *Páncsova*. Magazin la: Iozef v. Török, în Budapesta. Király-utca.

Din dietă.

— *Ședința dela 2 Decembrie.* —

— Prin telefon. —

Prezidează Justh.

Dr. Földes Béla, raportorul proiectului de lege privitor la transacție ține o vorbire mai lungă căutând să răspundă lui Sándor Pál.

Acelaș lucru îl face și **Perényi**, care însă în loc să combată argumentele invocate de Sándor Pál, mai mult se laudă cu participarea la lupta dusă de coaliție pentru a veni la guvern.

Dr. Kelemen Samu având în vedere situația economică precară, care printr'o ne-

siguranță s'ar mai înrăutăți, primește proiectul cu articolul unic.

Pilisi (disident) vorbește contra proiectului.

Dupăce mai vorbește **Olay**, în chestie personală, ședința se ridică.

Pe mâne e înscris să vorbească **Vasile Goldiș**. Probabil va vorbi cel puțin jumătate ședință.

La ședința de azi a dietei a fost de față într'o tribună și principele George de Bavaria.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 1 Dec. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Orâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	25.98—26.—
Secară pe Apr.	24.36—24.38
Ovăs pe Apr.	17.28—17.30
Cucuruz pe Mai 1908	15.10—15.12

INCHEEREA la 4 ORE:

Orâu pe Apr.	26.04—26.06
Secară pe Apr.	24.40—24.42
Ovăs pe Apr.	17.30—17.32
Cucuruz pe Mai 1908	15.12—15.14

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Orâu			
De Tisa — — — —	24 K.	35—25 K.	95 fil.
Din comitatul Albei — — — —	24 »	65—25 »	45 »
De Pesta — — — —	24 »	50—25 »	65 »
Bănățenesc — — — —	24 »	55—25 »	35 »
De Bacica — — — —	24 »	70—25 »	50 »
Săcară — — — —	23 »	40—23 »	70 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 »	90—16 »	10 »
» de cvalitatea II — — — —	15 »	70—15 »	90 »
Ovăs » » I — — — —	16 »	85—17 »	15 »
» » » II — — — —	— »	— »	— »
Cucuruz vechiu	— »	— »	— »
» nou	14 »	90—15 »	10 »

Slăbirea fizică

o împiedecă, corpul, musculatura copiilor, o desvoaltă Emulsiunea SCOTT. Acest leac e nutremântul cel mai bun și întăritor pentru copii și va vindeca și pe copilul d-tale cum s'au vindecat

multe mii de copii

prin folosirea acestui preparat. Le dă copiilor vioiciune. Dacă copilul e bolnăvicios să i-se dea imediat

Emulsiunea SCOTT. 12

În fiecare sticlă e Emulsiune de SCOTT egal de fină și compusă din materii cu efect, în cantități egale recunoscute de lumea științifică.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Redactor responsabil **Ioan N. Iova.**
Editor-onorietar **George Nichiu.**

Farmacia la »Regina Elisabeta«
laborator medical și cosmetic
Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental și sigur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscute sub numele »Elisabeta«.

Cremă de față »Elisabeta« — de zi și de seară — redă feței fragezimea tinereții, împiedecă formarea orăștelor, face să dispară imediat pistruiele, petele de ficut și tot felul de necurătenți ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crin »Elisabeta«, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumuseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fil.

Spirt de păr »Elisabeta« după o folosire de câteva zile împiedecă formarea mătrefei, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 60 fil.

»Buzodol« contra sândărel picioarelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul depozit la fabricantul. Comandele din provinciile se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se socotește împachetarea și porto.

Lemle József, farmacist.

Calendarul „Unirei” pe 1908.

Cuprinde partea Calendaristică, posta, târgurile, șematismul Arhidiecezei, de Alba-Iulia și Făgăraș, a diecezei de Gherla, Lugoj și Oradea (alături de șemat. preoților e și a docenților) Cronica anului, Partea literară și inserate.

Afară de aceste, în acest an, calendarul „Unirii” mai cuprinde în traducere fidelă întreg

Art. de lege XXVII din anul 1907

despre raporturile de drept ale școalelor populare elementare, cari nu sunt de stat și despre competențele învățătorilor comunali și cofesionali, și

Instrucțiunea

ministrului de culte și instrucțiune publică către comisiunile administr. referitoare la executarea acestei legi.

Legea și instrucțiunea este tradusă în întregime cuprinzând 107 pag. din calendar, astfel estonsiunea calendarului Unirii pe anul 1908 e cu mult mai mare ca de obicei; drept aceea prețul lui încă am fost siliți să-l urcăm la 80 fil. plus porto 10 fil.

Luând în considerare că singură legea tradusă în românește să vinde cu preț cu mult mai mare prețul de 80 fil, e un bagatel, cu atât mai vartos, că pre lângă Legea școlară, neapărat de lipsă pentru fiecare preot ca președ. școlai și pentru învățător, mai are și calendarul anului 1908. 1 exemplar costă 80 fil. porto 10 fil.

Dacă din calendar să comandă odată 10 exemplare să dă 10%, rabat și franctura.

Librăria Seminarială,
Blaj (Balázfalva).

Aduc la cunoștința on. cultivatori de vin, de fructe și a fabricanților de rachiu, că în prăvălia mea se află cele mai noi căldări de fert rachiu, cu prețurile cele mai moderate. Atrag atenția on. public asupra aparatului de răcit în formă de sul sistemul cel mai nou cu țeava dreaptă și încovoiată.

Montarea fabricelor mai mari de rachiu pentru ferberea și rafinarea lui, o execut din materialul cel mai fin și punctual.

Cu stimă:

ENGELTHALLER BÉLA,

fabricant de arămuri.

SZEGED, Lechner tér 10. (Casa propr.)

In atențiunea proprietarilor de
mașini agricole și mori!!

Mă angajez să fac tot felul de lucruri de măsur pentru mașini agricole și aranjări de mori, cu prețurile cele mai moderate.

Pentru lucruri în provincie mă duc ori unde — — — în persoană. — — —

— Solicitând binevoitoarea încredere. —

Sunt cu deosebită stimă:

KAMISITY SCH. JÁNOS,

măiestru de mașini agricole și mori.

— UJVIDÉK, Temerin utcza 36. —

Ransburg M.

și Fiul

neguțători de struguri
și cultivători de vin,

Arad, str. Zrinyi nr. 4 a.

Iși recomandă

vinurile cele mai bune

Vin alb

de Măderat și Mocrea.

Vin roșu de Miniș

și alte

Vinuri de dessert.

în butoaie și sticle.

În sezonul fructelor, asemenea ca doftorie pentru anemici recomandăm

vinul nostru vechi roșu
de Miniș

care având conținut de »csersav« sunt de un efect admirabil.

Cu espediare locală de casă recomandăm minunatele noastre

vinuri de masă

în sticle de câte 1 litră, fără sticlă 70 fil.

Telefon 323.

Catalog de prețuri trimitem la dorință.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curătoare chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ KASSA. ◆◆◆

Se curăță sau se văpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se văpesc într-o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se văpesc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericești, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

Nutreț de vinzare.

In comuna Bánpatok, comitatul Hunedoarei, depărtare de 1 oră dela gara Piski se află de vinzare 3 clăi trifoi, 1 clăie mazăroi, 3 clăi fân și otavă de cai și ca 7 cară tului de cucuruz.

A se adresa la proprietarul **S i m i o n V l a d**, contabil la banca »Ardeleana« în Orăștie (Szászváros).

Prețul curent al cărnei.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că de la 1 Noembrie, în măcelăria mea am redus prețul cărnii așa d. e.

Carne de vită îngrășată:

1 kg. de carne de vită grasă partea dinainte 52 cr., 1 kg. de carne de vită îngrășată partea dinărată pentru supă 64 cr. 1 kg. carne de tocană 56—60 cr. 1 kg. de carne pentru friptură, antricoate, pulpa de sus, pește albă 72 cr.

Vițel bătrân:

1 kg. din partea dinainte 48—52 cr., 1 kg. dinapoi 64—68 cr.

Vițel tânăr:

1 kg. dinainte 72 cr., 1 kg. dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. 72—76 cr., 1 kg. din cotlete 84 cr., 1 kg. de unsoare curată 70 cr., 1 kg. de slănină 70—76 cr.

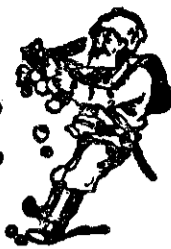
Solicitând binevoitorul concurs al on. public rămân

on stimpă: **Farkas György,**

măcelar.

Forray-utca casa Kristyóry.

Lângă berăria Deutsch.

Oltoiori de struguri

expediază, garantând de sol asortiment bogat, care de ani e recunoscut de primii și cei mai trainici:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,** Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).

== Poffiți și cereji prețuri curente ilustrate! ==

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informații dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

Prima societate de credit funciar român din București.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 20 Noembrie st. v. 1907 ora 3 p. m. urmează a se ține licitație la sediul acestei Societăți, prin oferte închise fără drept de supralicitare, pentru arendarea moșiei »Dragomireștii din Deal«, din comuna Popești-Dragomirești, plasa Cirogârla, județul Ilfov, depărtare de 15 kilometri de București.

Intinderea moșiei este peste 800 pogoane cultivabile.

Arendarea acestei moșii se face pe termen de 5 ani, cu începere dela 23 Aprilie 1908.

Garanția cerută la licitație este de lei 5000.

Condițiunile speciale pentru arendarea acestei moșii se pot vedea la sediul Societății în orice zi de lucru între orele 11 a. m. până la 6 p. m. Ele fac parte integrantă din contract.

Ofertele trebuiesc făcute pe formularele date de Societate, la care se găsesc alăturate condițiunile speciale de arendare.

Arendarea rămâne definitivă numai după aprobarea Consiliului de Administrație.

Direcțiunea.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

George Bendorfean

pictor de biserică și auritor

Sibiu, Hermansplatz 3 (lângă cazarma cea mare).

Primește pictarea a tot felul de frescuri ornamentare în ori ce stil, pictarea icoanelor dela altar, tot felul de marmorare.

Mal departe primește renovarea altarelor vechi, a amvonurilor și cristelnițelor, și aurirea lor.

La dorință se trimite o listă de prețuri; și pentru stabilirea lucrului se angajează cu plăcere să moargă ori unde pe cheltuiala proprie.

— Garantează pentru trăinicia lucrului. —

Distins cu medalie de argint a societ. regnicolare — de industrie.

Braun Mihály

măestru de muzicale furnis conserv. din Cluj.

Kolozsvár,

Wesselényi M.-u. 18.

Vioare fine, viole și celo se pregătesc în atelierul meu. Coarde italiene veritabile, germane făcute din mațe, coarde de mine însumi fabricate. Paturi de vioară și tot felul de alte părți a vioarei. — Cele mai grele reparări se fac repede și artistic.

TEJNOR János

Timișoara-Fabric, str. Andrassy 18.

P. T.

După 25 ani de activitate la firma Karl Koch, im permit a aduce la cunoștință, cumcă m'am, stabilitat însumi sub firma susnumită.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se efeptuește prin oameni experți. Ciorapi de gumă, specialist pentru mâni

artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efeptuesc garanție de oameni experți.

TEJNOR JÁNOS,

instrumentar chirurgical, cuțitar și convacar absolut.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chemicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din baia celebră Buziás, pentru prepararea apelor gazease, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și becurile a. 1907 nr. 4615. »Mirosul și gustul« e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. In urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

Biuroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉN-SAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

